

Wij denken
bema uit te
op het fun-
dus be-
nigen regel
drie hoofd-
enz. (Ese-

agon.

egenen, die
de stemming
mogen door
en ander
Kerkeraad
t Kerken is
men geeft
et wensche-
le gemeen-
elmen en
kiezing niet
rengen van
toeten wor-
toente niet
el wat tegen
men daer-
neene regel
olittieke ver-
ijk op het
t eerst daar
plaats in-
a. Wie niet
t, kan niet
en stembil-
doofd. De
t het voor
omnigelijk
itgebracht
vannet de
s van een
r zou wor-
nigen. Nu
edrog met
s zekker bij
t groot als
t zulk een
heeft de
s was het
emand, die
iemand dit
hieden bij
b.v. in het
oeping der
an Gelder-
het Clas-
sis Neder-
ding: »dat
ndertee-
vorden ge-
er iemand
gelijk an-
d wel t
a zoo een
stem in
rechtelijke
eren, met
er soon, op
even en hij
beroping
al de zoo-
al worden
van is er
vooral bij
estemmen
eerd kan
draggers is
nte daarbij
den Heere
te roepen.
reeds op-
verkiezing
t, waarbij
leere zou
n Heiligen
de rechte
e worden.
Heiligen
telijk een
stemming
afwezigen
den. Ge-
meente
n briefjes
g reeds
bidden,
moge bij
comt, dat
practisch
wanneer
len. Zulk
ellen tot
veel tijd
n ook de
ing plaats
afwezigen
t de be-
omen. Er
om deze
n enkele
t, bij de
toe te
isme in
even tot
den ernst
Heiligen
emeente.
temming
isten, dat
brengen.
ij geval.

H. K.

den heer
behoefden

oorzitter.

Leestafel.

1. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN. VAN JOES
LEVEN EN LIJDEN. Drukkerij Libertas Rotterdam.

In dit boek beschrijft Ds. WESTERBEEK VAN EERTEN, predikant bij de Gereformeerde Kerk van Kampen, in 18 hoofdstukken, het leven en lijdens van den hoofdpersoon in de JORDIDE, het zoo aangrijpende product van Israëlietische poëzie en van de Israëlietische wijsheid, welke worstelde met het probleem van: „het lijdens van den vrome“. Op den historisch-achtergrond van het gedicht of, met andere woorden, dat de „man uit het land van Us“ be- staan heeft en niet maar „in schepping is der dichtende verbeelding van den schrijver, wijzen ons de twee Schriftuurplaatsen EZECHIEL 14:14 en 20 en ook JACOBUS 5:11. Met name de Godspraak bij den profeet, ingeleid door het: »Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij zeggende: en waarin JOES NAAM NOACH en DANIEL wordt genoemd, is hier evident. Maar ook de passus in den JACOBUS-brief: »Zie, wij houden ze gelukzalig die verdragen; gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een ontfermer!« — wijst er op, dat voor het bewustzijn van den schrijver en zijn lezers, in de dagen, die ver achter ISRAËLISche tweede periode en reeds in den aanvang der Christelijke aana, — JOES niet maar een product der dichtelijke phantasie van een onbekenden auteur was. Zonder echter op het poëtisch en chokmatisch karakter van het boek JOES in te gaan, steekt Ds. WESTERBEEK VAN EERTEN van wal. Ook het probleem, dat de Wijze, die het boek schreef, zich gesteld had, wordt niet belicht, en wat den inhoud van WESTERBEEK'S JODES betreft, is daarin de uitbeelding van JOES als bewijs, met zijn hoogsels en diepsels, al ontbrekt ze niet, toch meer beïnvloed door de traditionele voorstelling, dan door eigen inleving en invoelg.

Op een en ander wijst ik niet om de verdiensten uit dit boek van Ds. VAN EERTEN te verkleinen, maar alleen om mijn lezers voor te stellen en te mee te bewaren.

JOES LEVEN EN LIJDEN wil blijkbaar enkel als stichtelijk, dat wil zeggen opbouwend, boek bezien worden, en als zodanig beoordeeld, heeft het zijn verdiensten.

»Uit lang vervlogen dagen spreekt ons nog steeds tot de wonderbare persoonlijkheid van den veel beproefden lijdend Job.«

»Hij heeft aan de kinderen van ons geslacht nog wel t'een en ander te zeggen.«

Dus begint de KAMPER prediker.

En veel van dat een en ander wat JOES, de zwaar beproefde, dan nog te zeggen heeft, zegt WESTERBEEK VAN EERTEN zoo klaar en duidelijk en ook dikwijls zoo innig, dat zijn lezers er door aan zichzelf ontdekken, verontmoedigd en bemoedigd, dankbaar en geduldig, getrouwt en vertrouwd, in één woord, — en dit dan, in den hoogen zin, dien het door zijn veelvuldig gebruik afgesloten en vaak ondenkend uitgesproken, toch heeft, — er geestich — door kunnen worden.

2. L. M. VERHOEST. KORT OVERZICHT DER KERKSGESCHIEDENIS. Uitgave van J. H. Kok te Kampen.

De bewering: »stijl aan overzicht, maar arm aan inzicht!«, is er een van betrekkelijke juistheid.

Wie voor het eerst naar een hem vreemde stad reist, zal, door het 't huis geeten bekijken van haar plattegrond en lezen van wat een reisboekje er van zegt, 'n overzicht van die stad krijgen, dat hem zeker op haar meer kijkt geeft, dan wanneer hij er zoo maar, zonder plattegrond en reisboekje te hebben geraadpleegd, op los trekt.

En dus is het ook op studiegebied.

Ook daar kunnen, om niet voor de boomen het bosch te vergeten, om niet te verdrinken in de veelheid der feiten, dergelijke boekjes als dit kort „overzicht der kerksgeschiedenis“, van den heer L. M. VERHOEST wel dienst doen.

De schrijver, niet alleen hoofd der Christelijke School te ZALS, maar ook Onderwijzer aan de Christelijke Normalessen te KAMPER, toont er in, dat hij zelf door het doornen der kerksgeschiedenis er veel van geleerd heeft.

Zijn naastliggend doel er mee was een „leid draad en repetitieboek“ voor zijn leerlingen. Maar hij meent, dat het ook wel als zodanig dienst kan doen op andere Chr. Normalessen en Kweekscholen, en misschien wel aan „studie-renders voor de na-akte“.

Nu, dat kan wel.

Het boekje is metterdaad, om met den auteur, dit germanisme nu maar te gebruiken, „overzichtelijk“.

Ook wat op p. 81—87 de uit- en inwendige Zending betreft.

En niet minder wat, als onderdeel van de algemeene, de vaderlandse kerksgeschiedenis aangaat.

Bij het lezen echter van zijn bewering, midden tusschen het overigens zoo goed beschreven gebeuren in de Gereformeerde Kerken ten onzent, uit de eerste helft der vorige eeuw, dat „het Revell in Nederland aansluiting vond bij de groepen, die in de conventieken de oude Calvinistische leer hadden bewaard“, kwam de vraag bij mij op, of de heer VERHOEST wel kennis genomen heeft van ALLARD PIERSON'S OUDERE TIJDGENOOTEN.

3. EVANGELISATIE-BIBLIOTHEEK. J. N. Voorhoeve, Den Haag.

De Uitgever VOORHOEVE zond ons dezer dagen uit den DERDEN JAARGANG van zijn E. B. en ander wat ik, evenals deze zijn Evangelisatie-literatuur in het algemeen, van harte kan aanbevelen.

Allereerst een klein boekje, dat, heel up-to-date, bestemd is ter verspreiding in tienduizenden exemplaren, op de TWEEDE, deze week in Utrecht geopende JAARBREK. Het heeft dan ook tot titel: DE JAARBREK en daar onder, de heel-mooie tekening van 'n Oostersch koopman, die zijn waren biedt. Goedgevoonden gelijkenis met den inhoud van dit boekje, het bieden, maar dan zonder geld, van 'n kostbaar Evangelie van grooter waarde dan al wat de markt des levens biedt!.

Verder, HET JAAR DES HEILS, een altijd-durende kalender, doordat hij alleen de DAGCYPERS bij de maanden aangeeft. Maar onder elk der 12 MAAND-NAMEN staat dan een lief, christelijk vers, dat in zijn eerste coupletten het natuurleven der maand en in verband daar mee, in zijn laatste het geestelijk leven bezingt.

In de derde plaats het boekje INDIEN ER EN GOD IN DEN HEML WAS... dat op overtuigende wijze antwoord geeft op de twijfelmoedige vragen, die in onze dagen bij velen opkomen; mee naar aanleiding van den wereldkrig.

Eindelijk, een VEERTIG-TAL Traktaten, met aardige illustraties, en zielen-zoekende inhoud. Aan particulieren en Vereenigingen, ook aan Kerken, die het werk der Evangelisatie ter hand

nemen, kan ik de kennismaking met en het steunen van deze E. B. door er op inteteken, aanraden. De winst, die zij den Uitgever mocht opbrengen, bestemt hij voor dezen arbeid in de INWENIGHE ZENDING.

G.

Officiële Berichten.

Kort verslag van de vergadering der Classis Amersfoort, gehouden te Amersfoort op Dinsdag 8 Jan. 1918.

1. De vergadering wordt op de gebruikelijke wijze door Ds. H. Teerink geopend.
2. De credentia's worden nagelaten. In plaats van één der dienaren des Woords, die afwezig is, treedt de secundus onderling op. Aan 2 diakenen wordt keurstein verleend.
3. In het moderamen nemen zitting Ds. H. Teerink, praeses; Ds. J. G. Meynen, assessor; Ds. J. C. Aalders, scriba.
4. Na afgelegd peremptoir examen wordt de heer G. Menken, beroepen predikant te Scherpenzeel, met algemeene stemmen toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken in Nederland.
5. De Notulen worden gelezen en goedgekeurd.
6. Van een ingekomen bericht van de afzetting van een Dienaar des Woords wordt met leedwezen kennis genomen.
7. Een schrijven van Deputaten voor de Zending onder de Joden wordt voor kennisgeving aangenomen.
8. Naar aanleiding van een schrijven namens de Generale Synode in zake br. K. te O. L., deelen de afgevaardigden van de Kerk van O. L. mede, dat de zaak nog niet tot een oplossing kwam. De kerkeraad van O. L. zal aan deputaten een afschrift van hun gegeven advies vragen.
9. Ds. Meynen deelt als deputaat der Zending mede, dat het quorum met 45 pet. moet verhoogd worden. In overweging wordt gegeven, dat op de volgende classis de helft van dit bedrag zal gestort worden.
10. Aan de orde komt de voorgestelde regeling ter uitvoering van art. 13. Na breedvoerige bespreking wordt besloten, dat kerken, die voor 29 Januari geen bericht van een andere beslissing zenden, geslacht worden met deze regeling mee te gaan.
11. De roedvraag naar art. 41 wordt gehouden.
12. De stukken van Ds. Horjus, beroepen pred. te H. I. Ambacht, worden nagelaten en in orde bevonden. Hem zal ook acte van lofsmaking van de classis Amersfoort worden verleend. De Praeses richt zich tot eenige hartelijke woorden ten afscheid tot Ds. Horjus, waarop door deze met waardering wordt geantwoord. Ds. Teerink wordt als consul van Oud- en Nieuw-Loosdrecht aangewezen.
13. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Westbroek, Ds. H. Teerink; Scherpenzeel, Ds. A. M. Donner; N-Loosdrecht, Ds. Joh. H. Rietberg; Veenendaal, Ds. R. E. van Arkel; Maartensdijk, Ds. J. C. Aalders; Reuswoude, Ds. J. G. Meynen.
14. Ds. van Arkel dringt er bij de kerken op aan, de belangen van den arbeid onder de geïnterneerden te gedenken.
15. Roepende kerk voor de vergadering, die D. V. 9 April a.s. gehouden zal worden, is Baarn, voorzitter is Ds. J. C. Aalders.
16. De praeses sluit de vergadering, waarna de assessor in dankgebed voorgaat.

Namens de Classis,

Ds. J. G. MEYENEN, Assessor.

Baarn, 10 Jan. 1918.

Kort Verslag van de Classis Tiel, gehouden te Zalt-Bommel op 17 Januari '18.

De vergadering wordt geopend door Ds. Joh. Kwak. Nadat Ps. 146:3 is gezongen en gelezen Ps. 146, gaat Z.E.W. voor in gebed. Daarop wenst Ds. Kwak de kerken van Geldermalsen en Tiel geluk met het besluit harer Dienaren om in haar midden te blijven. Alle kerken zijn vertegenwoordigd; aan bro. diakenen van Herwijnen, Hoensd-Driel, Poederloen en Rossum wordt keurstein verleend.

Het Moderamen wordt samengesteld uit de D.D.: Joh. Kwak, Praeses; O. J. Geerling, Assessor en G. Keizer, Scriba.

De notulen worden gelezen en gearresteerd. Naar aanleiding daarvan worden aan de Kerken, die op de vergadering zich niet hadden laten vertegenwoordigen, de redenen van dit verzuim gevraagd, gehoord en besproken.

Op verlangen van een der kerken wordt door de Classis een Commissie benoemd van drie Dienaren des Woords om, zoo mogelijk, tot beslechting van gerezen geschillen, in haar midden te komen.

Aan den scriba wordt opgedragen den broeder oefenaar, die verzocht om een stichtelijk woord te mogen spreken, als hij daartoe wordt aangevoerd in eenige kerk van het ressort dezer Classis, te schrijven dat dit verzoek is ingewilligd.

Nog worden verwacht de rapporten van kerkvisitatie die nog niet zijn uitgebracht.

Eene der kerken wordt geadviseerd, dat zij een ingekomen attestatie alsnog afkondige.

Bij de regeling der vacature-beurten wordt voor Rossum aangewezen Dr. G. Keizer; voor Vuren Ds. H. Nieboer; voor Herwijnen Ds. Joh. Kwak en voor Zuilen Ds. O. J. Geerling.

Daar aan een der kerken honderd gulden wordt toegestaan uit de Kas voor hulpbehoevende kerken, besluit de vergadering, dat nu in iedere kerk onder classis driemaal zal worden gecollecteerd voor deze kas.

Uit het rapport van den Deputaat voor de Zending verneemt de vergadering de redenen, waarom aan de kerken van de Classis verzoekt wordt — nadat zij hebben besloten om het contract aangaan met de kerk van Utrecht tot uitzending van een Dienaar des Woords te bestendigen, onder voorwaarde dat er zoo mogelijk alles worde gedaan om dergelijke moeilijkheden te voorkomen waarin de kerken met betrekking tot deze zendingsszaak zijn geraakt — haar quorum niet 50 p.c. te verhoogen. Alle kerken willigen dit verzoek in.

De kerk van Tiel wordt aangewezen om de kerken voor de volgende vergadering op te roepen tegen den 2en Donderdag in April, zijnde den 14den April.

Twee vacante kerken worden gevraagd of zij iets gedaan hebben om gezamenlijk te beropen, betgeen ontkennend wordt beantwoord.

Na de lezing van de korte notulen, gaat de scriba voor in dankzegging. Hierna wordt de vergadering gesloten.

Ds. G. KEIZER, A. t. Scriba.

Tiel, Jan. '18.

Buitenland.

Zweden. Neutrale Chr. Conferentie te Upsala.

Op 17 Oct. 1917 verronden aartsbisschop van Zweden Söderblom, bisschop Oatenfeld te Kopenhagen en bisschop Tanberg, voorzitter van het Scandinavisch comité van den in Augustus 1914 te Konstanz gevormden wereldbond voor een internationale vriendschappelijke verhouding der Kerken, een uitnodiging tot het houden eener internationale kerkelijke conferentie, die op 14 Dec. te Upsala plaats zou hebben. Het doel dezer conferentie zou zijn, het bespreken in den geest des gebeds en van den eenheid der geloovigen in Christus, van de ingewikkelde vraagstukken, die ten opzichte van de over de nationale en politieke uitgaande grenzen der gemeenschap, ontstaan zijn. In den uitnodigingsbrief werd de mogelijkheid ondersteld, dat een oorlogvoerende partij geen vertegenwoordigers zou kunnen zenden; in dat geval werd de uitnodiging van de andere partij ingetrokken. Dit geval deed zich voor, wijl de voorbereidings tijd voor zulk een conferentie te kort was.

Daardoor kwam op 14 Dec. te Upsala slechts een Christelijke conferentie van neutrale landen samen, die uit afgevaardigden uit Zweden, Noorwegen, Denemarken en Nederland bestond en die eene voorbereiding voor eene algemeene conferentie van Kerken werd. Omrent het verloop dezer conferentie vernamen wij het volgende:

Na een morgen-Godsdienstoefening in de Drie-eenheidskerk werd in de voormiddag-zitting der conferentie gehandeld over het onderwerp: Christendom en oorlog, en over de nationale en christelijke plichten die men tegenover elkander heeft. Des namiddags beraadslaagde men over de voorbereidingen voor de algemeene conferentie. Er werd besloten deze vergadering in April e.k. te houden, terwijl de aartsbisschop Söderblom en de bisschoppen Oatenfeld en Tanberg de voorbereidende maatregelen zouden nemen.

Ten tijde der conferentie vergaderd was, kwamen mededeelingen uit Engeland en Duitsland in, dat deze kringen geheel er mede accoord gingen, dat er eene internationale conferentie zou afgevoerd worden.

Waar men deze algemeene conferentie houden zou, in een der Scandinavische landen, of in Nederland of in Zwitserland, werd aan de prudentie van het bovengenoemd drietal overgelaten, evenals de punten die op deze vergadering aan de orde zouden gesteld worden.

De conferentie richtte tot Amerika een bede om hulp voor Finland. Voigens een voorstel der Deensche afgevaardigden besloot de conferentie zich telegrafisch te wenden tot enkele kerkelijke kringen in N.-Amerika, namelijk de Amerikaanse afdeling van den wereldbond voor eene internationale verstandhouding door de kerkelijke lichamen en the federal council, welk een dertig Protestantische Kerken in Amerika omvat, met de bede het daarheen te sturen, dat Amerika Finland bij den daar heerscheden hongersnood van levensmiddelen voorzien zal.

Voorts nam de conferentie de volgende resoluties aan, die bestemd zijn om over den arbeid der kerken bij den wereldstrijd na te denken en deze te leiden:

1. De eenheid der Christenen. Daar de Christelijke belijdenis van eene heilige algemeene kerk spreekt, zoo worden wij daardoor herinnerd aan de diepere eenheid van alle Christenen, hoe ook door nationaliteit en belijdenis gescheiden. Deze eenheid ligt in het Kruis van Christus en deze behoort 't door woord en daad meer dan tot hietoe te verwezenlijken te worden.

2. De Christenen en het gemeenschapsleven. De groote roeping der Chr. gemeente, het zout en het licht der wereld te zijn, kan en moet de Ev. Kerk alleen op geestelijke manier door hare prediking en haar leeren verwezenlijken. De Kerk moet het sprekend geweten des volks en der volken zijn. Met alle Christenen in de oorlogvoerende landen gevoelen wij de tegenstelling tusschen den oorlog en den Geest van Christus. De Kerk, die heilzaam niet zelden meer den nadruk gelegd heeft op datgene wat scheidt, dan op hetgeen vereenigt, moet het ideaal der Chr. broederschap voorhouden, de zelfzucht verdringen en met alle krachten daaraan arbeiden, dat de oorzaken van den oorlog worden weggenomen, hetzij deze van sociaal, economischen of politiek aard zijn. De Christenen moeten hunne medeverantwoordelijkheid voor de publieke opinie gevoelen en in het openbare, nationale en internationale leven de waarheid en de liefdede dien, en trachten te verstaan welke de rechten zijn van anderen. De Kerk behoort er voor te arbeiden, dat internationale geschillen door bemiddeling en schiedsgerecht uit den weg geruimd worden.

3. De Kerk en de rechtsorde. De Kerk heeft op grond van den naam van Christus de heilgeheid van het recht hoog te houden. Zij moet alle verheerlijking van geweld en macht ten koste van het recht bestrijden en behoort er den nadruk op te leggen, dat ook de handelingen van volken en staten zedelijk moeten rusten op zedelijke grondstellingen.

4. De wereldoorlog heeft voor de Chr. Zending op alle hare terreinen storingen en moeilijkheden gebracht, die in den aanvang den leiders en begunstigers der Zending de grootste vrees inboezemde, dat het werk, zoo niet geheel ophouden, dan toch aanmerkelijk belemmerd worden zou. Met blijdschap en dank heeft men opgemerkt dat de uitwerking op de inboorlingen niet zoo groot geweest is als men vreesde, en dat de betrekking met het Vaderland, over het algemeen genomen, kon onderhouden worden, zij het ook met vele beperkingen. Zekere voorvallen, niet het minst in den laatste tijd, hebben de vrees gewekt, dat na afloop van den oorlog zulke beperkingen in de grondstellingen zullen kunnen gemaakt worden, die tot hietoe algemeen erkend waren ten opzichte van datgene, wat men de supernaturaliteit der zending noemen kon, dat voor den goden gang der zending ernstig gevreesd kan worden. Het kan in een oorlog voor een land noodig worden, wanneer in een koloniaal gebied zendingen die tot een vreemd volk behooren, maatregelen nemen welke politieke verwickelingen kunnen veroorzaken, dezen zendingen zekere beperkingen in hun bewegingsvrijheid op te leggen. Maar het zou treurig voor de toekomst der Chr. zending zijn, wanneer de grondstelling aanvaard werd, dat zending in koloniale gebieden alleen gedreven mag worden door onderdanen van het land waartoe de Kolonie uit een politiek oogpunt behoort. De in zekere gevallen gedurende vele menschenleeftijden gedreven zending van hooge cultuureel en religieuze waarde, die van andere landen als in de bedoelde gebieden heerschten, heeft er aanspraak op verder voort te bestaan, zonder te letten op staatkundige verhoudingen. Het is ook voor de inboorlingen zelfs van de

grootste betekenis, het Christendom niet alleen in den vorm te leeren kennen, welken het verkregen heeft in het overheerschend volk, maar in dien welken het aannam onder andere Christelijke volken. Het is het recht en de Chr. plicht van deze andere volken, naar de mate hunner kracht en naar de mate van de wegen waarvan zij gelooven dat God ze hun gewezen heeft, het gebod ten uitvoer te leggen dat Christus aan al zijn jongeren gegeven heeft: Gaat heen in de geheele wereld en predikt het evangelie aan alle creaturen.

Ten slotte werd op de conferentie, die van 14 tot 16 Dec. 1917 saamkwam en uit vertegenwoordigers van vijf neutrale landen, Denemarken, Nederland, Noorwegen, Zwitserland en Zweden, bestond, besloten aan de leden van de permanente commissie der Edinburger conferentie een warme en eerbiedige vermaning te richten, dat ieder op zijn plaats arbeide, dat bij de vredesonderhandelingen, welke op den huidige oorlog zullen volgen, de grondstelling van de supernaturaliteit der Chr. zending ten slotte erkenning en toepassing vinden moge.

Op Zaterdagavond 6 ure werd de conferentie met Avondmaalviering in de Domkerk gesloten. Inmiddels deed aartsbisschop Söderblom stappen om de algemeene conferentie op 14 April te Upsala te doen saamkomen.

Er is veel op deze conferentie verhandeld dat ons uit het hart gesproken is; doch het komt ons voor, dat gelijk krachtig is geprotesteerd tegen de stelling dat macht gaat boven recht, er even krachtig moest getuigd zijn tegen het voeden van Engelse zijde tegen Deutsche zendingen, die niets anders deden dan het Evangelie aan heidenen onder Engelse overheersching te verkondigen, zoodat in het minst de Engelse regering den voet dwars zetten, en toch met geweld, en dikwerf daarbij kwalijk behandelde wordende, van hun arbeidsveld werden weggerukt.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

VELERLEI WEGEN.

XXI.

VERHUIZING.

Toen ik hem mededeelde wat ik er van dacht, keek hij min of meer verwonderd en zei:

Ik begrijp dan toch niet wat zoo iemand beweegt, zijn vaderland te verlaten en naar een vreemd land te trekken, louter om daar aan de bevolking, een anderen godsdienst te prediken dan zij reeds heeft. Waar is dat goed voor?

Wel, mijnheer, antwoordde ik, de Heere Jezus heeft, toen Hij de aarde verliet, tot zijn discipelen gezegd: »Gaat heen in de geheele wereld; predikt het Evangelie aan alleschepelen.« Dat Evangelie is de Blijde Boodschap van Gods genade. En Christus wil, dat alle menschen die boodschap hooren.

Mijnheer zeide niets doch zijn blik toonde mij dat mijn antwoord hem niet bevredigde. Waarschijnlijk zou hij liever gezien hebben dat een circus had gestaan zoals die waarmee ik eens op weg naar de Oost geweest was, dan een Christelijke school. Doch hij begreep zich te moeten schikken in de omstandigheden, te meer daar hij blijkbaar niet te doen had met menschen die hem wilden saftzetten, zoals hij het uitdrukte. Want de prijs dien zijn voorganger betaald had, en waarmee ook hij volstaan kon was zoo gering, dat hij bij het hooren uitriep:

»Daar kan de man het onmogelijk voor doen! Hij moet minstens de helft meer hebben!«

Ik herinner me als kind een oud boekje gelezen te hebben met allerlei leetrijke geschiednissen. Een er van heette: »De vernakelijke geschiedenis van Toon Hokvast!«

Dere Toon zou een poos bij zijn oom doorbrengen die buiten woonde, terwijl Toon een stadskind was. Hij had in de lange reis met den postwagen niet veel zin, en nog minder in het doel, daar hij voor zijn gezondheid ging en allerlei dingen zou moeten doen of laten om die te bevorderen. Nu werd hem om zijn zwakte te huis veel toegelaten dat de dokter verboden had, en bleef veel achterwege dat de geneesheer voorgeschreven had. Maar oom was, dat wist Toon, een streng man, die zich hield aan hetgeen verordend was, en daarom ging Toon liever niet.

Toen dan ook de bepaalde dag kwam, was het of alles tegenwerkte. Allerlei onmisbare dingen voor de reis waren zoek, hoewel niemand begreep of scheen te begrijpen hoe dit kwam. Toen eindelijk alles was opgediept en de tijd van scheiden was gekomen, bleef het wagentje weg waarin Toon zou rijden naar de plaats waar de postwagen afreed. Zoodoende moest men dien dag de reis instellen. Den volgende dag was hij, naar zijn zeggen, zoo ziek dat er van reizen geen sprake kon zijn. Toen het eindelijk zoo ver was wist Toon zijn moeder, die hem een eindweegs vergezelde te bewegen uit te stappen en eerst met den volgende post verder te gaan. En zoo kwam er allerlei: de eene hindernis op de andere, in 't kort ettelijke dagen verloren omdat hij dien het gold geen lust in de zaak had.

Aan die geschiedenis dacht ik in deze omstandigheden, al was de overgangsomstandigheid niet volkomen. Want de hoofdpersoon, de heer Jansens, was met de reis ingesloten, doch zijn reisgenooten of die het wezen konden dachten er anders over. Hoe mocht het hoogland ook mocht zijn hem trok de stad meer aan, waar men drukte, afleiding en wereldsch genot in overvloed had. En daar ginds zou het stil zijn bij weinig bezek en mogelijk ook wel bij een minder weelderig leven dan de meesten gewoon waren.

Intusschen, alleen kon mijnheer moeilijk gaan, en nu was het de lastige vraag wie hem zou verlaten. Mijn inziens was zijn vrouw daartoe allereerst geroepen, als hulp voor haar man en al zij dan ook een straat vol mooie winkels lief leverde dan een prachtig bosch. Toch verbaasde het mij niet haar te hooren verklaren, dat zij onmogelijk gaan kon, al ging haar de scheiding aan het hart en al deed het haar zieleed, de zorg voor haar man aan anderen te moeten overlaten. Maar het kon niet anders. Wiezoo daarginds haar helpen bij zoo gewichtige zaken als kleeden en kappen? Wie met haar uitgaan? Wie haar steeds sterken bij de vervulling harer plichten?

Kortom het ging niet, en daarom ging Mevrouw ook maar niet.

Dit voelde ik wel dat ik geheel bij haar had aangedaan. »De juffrouw kan mij niet meer van dienst zijn«, verklaarde zij, »die heeft het te druk met den zieke; en hij wil van geen ander geholpen zijn. Ik zou haar telkens moeten storen zij heeft haar tijd hard nodig!«

De waarheid was dat ik best van tijd tot tijd geniet kon worden en ook niets Mevrouw belette in de kamer mijnheer en mij gezelschap te houden. Het werk mij opgedragen liet best toe, dat mevrouw mij eens verpoosde of dat ik haar hielp. Maar, zoals ik reeds vroeger zei, ik

was te fijn en te vroom. De dame verlangde van mij af te komen, en greep nu deze geschikte gelegenheid aan. Was mijnheer eus weer beter dan was ik onnoodig geworden en zou ik al lang een plaatsvervangster bij haar hebben. Ik kon dan weer naar Afrika terugkeeren.

De huisgenooten en de verdere vrienden be- toonden al mee weinig lust om den heer Jansens te vergezellen. Hij was de gewilde man geweest in zijn gezonde dagen, toen hij mee kon doen in het vroolijke leven, en heel gezellig kon zijn. Menigen avond had hij de gasten vermaakt. Doch nu was het anders.

Een oud spreekwoord zegt:

Vrienden in den nood

Vijf-en-twintig in een lood

d.i. zoo licht, zoo onbeduidend zijn derulken, en mijnheer Jansens werd dit gewaar. Nu hij niet meer mee kon, hulphoeveel was, bleek al spoedig hoe weinig zijn zoogenaamde vrienden eigenlijk om hem gaven. Ja 't is waar, geld hadden ze nog voor hem over, maar dat bezaten zij toch in overvloed zoodat het verlies er van hem minder deren kon. Er is een Fransch spreekwoord waarin voorkomt van »payer de sa personne«, dat wil zeggen: persoonlijk dienst doen, zich zelf geheel voor iets geven. Ook daarin kan zich de ware vriendschap openbaren. De vrienden van de heer Jansens waren nu 't zoo liep als 't liep eigenlijk bij van hem af te zijn.

Na veel wikkelen en wegen waardoor mijnheer Jansens ernstig ontstemd werd, besloot men eindelijk dat mevrouw thuis zou blijven. Zij kon zich dan ten minste behoorlijk aankleeden. Een paar heeren zouden mijnheer gaan wegbrengen. Verder gingen eenige bedienden mee voor het huiswerk, en ik van zelf om mijnheer te verplegen. Op de huishouding zou de bejaarde dame van wie ik heb gesproken toezicht houden. Onze maaltijden mochten we elken dag bij haar aan huis laten afhalen.

Toen het alles besproken was volgde spoedig het afscheid en begon de reis.

BRIEFWISSELING.

C. C. In en nog lang na de Middeleeuwen geloofde men algemeen, dat de staatssterren bij hun verschijning Voorboden van onheil waren, althans van groote gebeurtenissen. Keizer Karel V moet door zulk een verschijning er toe gekomen zijn in 1555 afstand te doen van de regering. Ook bestaat er een oude plaat waar- onder men leest: »Afscheiding van het begraven van lijken in pesttijden benevens het gezicht van een kometaars.« Blijkbaar zocht men tusschen die twee zaken verband.

HOOGENBIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Nieuwe Bijbelvertaling.

Onder dezen titel komt in het Nr. 9 Febr. van De Standaard een opstel voor, waarvoor den schrijver mijn dank, gelijk ongewijfeld die van velen. Temeer als geen bedenkt, hoe we- nigste ook naar eenheidszins van het gewichtig vraagstuk op de hoogte zijn.

Het opstel kenmerkt zich door historischen zin en zeldzame belezenheid. Den schrijver zal het met het oog hierop wellicht aangenaam zijn in kennis te komen met nog enkele bijzonderheden, hem blijkbaar onbekend, wat uiteraard ook onbegrijpelijk is. Ik hoop mij niet te vergissen, ook al ga ik tien jaar terug.

Toen bevestigde ik in Timotheus een vraag over de woorden: Niemand kan zeggen Jezus den Heere te zijn dan door den Heiligen Geest. Ik wees in het antwoord natuurlijk op den in het Nederlandsch soulevien vierden maal, en in verband daarmee op een her- denking van onze vertaling.

Kort daarop richtte zich de heer Penning, agent van het B. en B. Bijbelgenootschap voor onze Oost, tot mij in een schrijven dat, meer- ik, in verschillende bladen, ook Indische, is opgenomen. De heer P. wilde dat ik voor een herziene vertaling in Nederland zou jverren. Vreemd genoeg ontving ik zelf nooit zulk een brief. Ook gaf genoemde heer een wijze van werken aan die ik niet kon goedkeuren. In de Pers van ons vaderland werd de zaak bespro- ken, doch voorloopig zonder bepaalde uitkomsten.

Er is toen een vergadering in zeer kleinen kring gehouden, waarin wij de zaak bespraken. Van de genoodigden was alleen Dr. A. Noordzij afwezig, tot zijn en ons aller spijt. Er bleek echter diepgaand verschil van meening omtrent de ingevring der H. S., al betwifelde niemand die. Doch viel er ook geen rechtstreeksche beslissing, de zaak was aan de orde gesteld, werd in de bladen besproken en heeft zeker een toekomst. De vergadering boven vermeld bestond geheel uit voorstanders van herziening of nieuwe vertaling.

Met dank aan schrijver en redactie.

A. J. HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.